

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่าง สมดุลและเต็มตามศักยภาพ ด้วยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็ก ปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย พัฒนา เด็กโดยองค์ร่วมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถ ดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : คำนำ)

จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ได้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความพร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยโดยถือ ว่าเป็นการเล่นเป็นงานของเด็ก เด็กเรียนรู้จากการเรียนปนเล่นตามความสามารถ ความสนใจ และ ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการสังเกต พบปัญหา พฤติกรรมการรับประทานนมของเด็กนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโชคชัยพัฒนาจำนวน 5 คน จากจำนวนเด็กทั้งหมด 15 คนจะไม่รับประทานนมเลยในช่วงบ่ายของทุกวันเมื่อครูตักตุนนมให้เด็ก นักเรียนแล้ว ครูสังเกตเห็นว่านักเรียนบางคนจะไม่ยอมดื่มนมจากหลอด บางคนกีดหลอดเล่น บาง คนนั่งเฉยๆทำให้เกิดผลตามมา คือ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กเนื่องจากไม่ได้รับสารอาหารที่ ครบถ้วนและเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งปัญหาดังกล่าว ทำให้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ไม่เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ว่า ด้วย พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ 3 มีความสุขและแสดงออกทาง อารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย ตัวบ่งชี้ที่ 2 แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัยและการที่เด็กแสดง

อารมณ์และความรู้สึกต่อต้านไม่ชอบทานอาหาร ไม่ยอมทานอาหารที่มีประโยชน์เข้าสู่ร่างกาย ย่อมนำไปสู่ปัญหาด้านสุขภาพว่าด้วยการพัฒนาการด้านร่างกาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี ตัวบ่งชี้ที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและตัวบ่งชี้ที่ 2 มีร่างกายแข็งแรง

จากการศึกษาวิจัย กรมประชาสัมพันธ์ (2556 : หน้า บทคัดย่อ) กล่าวว่านมเป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่สำคัญทั้งในเด็ก และผู้ใหญ่และเป็นแหล่งของแร่ธาตุแคลเซียมและฟอสฟอรัส ซึ่งจำเป็นในการสร้างกระดูกและฟัน ให้แข็งแรง นอกจากนี้ยังให้วิตามินบี 2 วิตามิน บี 12 รวมทั้งเป็นแหล่งไขมัน และให้พลังงานได้ นมจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสุขภาพของคนไทย จะเห็นได้จากนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเพิ่มการผลิต และบริโภคนมมากขึ้น โดยเฉพาะในเด็กวัยเรียน หญิงที่กำลังตั้งครรภ์ และผู้สูงอายุ

ศิริพันธุ์ จุลกรังคะ (2542: หน้า บทคัดย่อ) กล่าวว่า นมเป็นอาหารธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ และมีคุณค่าทางโภชนาการ อุดมด้วยแร่ธาตุอาหารครบทุกหมู่ คือ โปรตีน วิตามิน เกลือแร่ คาร์โบไฮเดรต และไขมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำตาลนมหรือแล็กโทส (lactose) และโปรตีนที่เรียกว่า เคซีน (casein) จะพบในธรรมชาติคือ ในนมหรือน้ำนมเท่านั้น นมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาร่างกายและสมองของเด็กและเยาวชน

ธรรมศักดิ์ ทองเกตุ (2547: หน้า บทคัดย่อ) กล่าวว่า นม หมายถึง ของเหลวสีขาวที่ประกอบด้วยสารอาหารที่ออกจากเต้านมของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นมประกอบไปด้วยสารอาหารหลักที่จำเป็นสำหรับเด็กหรือสัตว์เกิดใหม่ ซึ่งนมสามารถนำไปสร้างผลิตภัณฑ์อื่นได้แก่ ครีม เนย โยเกิร์ต ไอศกรีม ชีส นอกจากนี้ยังสามารถหมายถึงเครื่องดื่มอื่นที่นำมาใช้ทดแทนนม เช่น นมถั่วเหลือง นมข้าว นมข้าวโพด นมแอลมอนต์

สรุปได้ว่า นม คือ อาหารธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์และมีคุณค่าทางโภชนาการสูง อุดมด้วยแร่ธาตุอาหารครบทุกหมู่ คือ โปรตีน วิตามิน เกลือแร่ คาร์โบไฮเดรต และไขมัน ที่เป็นประโยชน์ ต่อร่างกาย ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาร่างกายและสมองของเด็กและเยาวชน และช่วยดำรงชีวิตตามปกติ

จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัยใช้สำหรับ จัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดีของเด็กปฐมวัย ตลอดจนช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ได้ใช้เป็นแนวทางพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

คำถามการวิจัย

1. หนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร
2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาหนังสือนิทาน ก่อน-หลัง ส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัยผลการเปรียบเทียบเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัย ก่อน-หลัง จากการใช้หนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนม

สมมติฐาน

1. หนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพ
2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการดื่มนม หลังจากการใช้หนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัยดีกว่าก่อนการใช้หนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมมีการดื่มนมของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

1.ขอบเขตของเนื้อหา

1.1 การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัยจำนวน 3 เรื่องดังต่อไปนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง หนูนุ่นคนเก่ง

เล่มที่ 2 เรื่อง หมาดื่มนมกันเถอะ

เล่มที่ 3 เรื่อง บิ๊กไบร์ไม่ยากกิน

2.ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

การพัฒนาหนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัย คือ

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย จำนวน 3 คน

2.2 เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบ้านสุข ต.บดโป่งน้ำร้อน อ.บ่อทอง จ.อ่างทอง

กำแพงเพชร จำนวน 15 คน ปีการศึกษา 2560

3.ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การประสบการณ์เรียนรู้โดยใช้หนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม

1. ประสิทธิภาพของหนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัย
2. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาหนังสือนิทาน ก่อน- หลัง ส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์

1. หนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 นิทานเรื่อง หนูฟ้าคนเก่งส่งเสริมเรื่องพฤติกรรมการดื่มนมมีประโยชน์ทำให้ร่างกายแข็งแรงและสุขภาพดี
 - 1.2 นิทานเรื่อง ดื่มนมกันเถอะส่งเสริมช่วยให้กระดูกเจริญเติบโต ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง
 - 1.3 นิทานเรื่อง เจ๋งต่างกับการดื่มนมส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรง

2.แบบประเมิน

2.1 แบบประเมินทดสอบวัดความรู้หนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัย จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นคะแนน 5 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนน 1 คือ ควรเสริม 2 คือ ดี

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรม หมายถึง แบบสังเกตส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนม การเลือกดื่มนมที่มีประโยชน์ เกณฑ์การให้คะแนน 1 คือ ควรเสริม 2 คือ ดี

2.3 แบบสังเกตจิตพิสัย หมายถึง การแสดงออกทางด้านสีหน้าและอารมณ์ของเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับการดื่มนม เกณฑ์การให้คะแนน 1 คือ ควรเสริม 2 คือ ดี

ผลการพัฒนาประสิทธิภาพของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เกี่ยวกับความสอดคล้องขององค์ประกอบของหนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนม ผลพัฒนาการหนังสือนิทานส่งเสริมพฤติกรรมการดื่มนมของเด็กปฐมวัย

แบบประเมิน

แบบประเมินทดสอบวัดทักษะความรู้ จำนวน 5 ข้อ คิดเป็นคะแนน 5 คะแนน แบบประเมินนี้จะให้เด็กระบายสีรูปภาพคำตอบที่ถูกต้องลงในรูปภาพหน้ายิ้ม เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ 1 คือ ควรเสริม 2 คือ ดี

แบบสังเกตพฤติกรรมการดื่มนม การเลือกดื่มนมที่มีประโยชน์ เกณฑ์การให้คะแนน ระดับคุณภาพ 1 คือ ควรเสริม 2 คือ ดี

แบบบันทึกด้านจิตพิสัย เด็กยอมดื่มนมด้วยตนเอง เด็กแสดงสีหน้าที่ทางพอใจดื่มนม ไม่อแง เกณฑ์การให้คะแนน ระดับคุณภาพ 1 คือ ควรเสริม 2 คือ ดี

พฤติกรรมการดื่มนม หมายถึง การดื่มนมของนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สื่อนิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อกันมาเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือมีการผูกเรื่องขึ้นโดยใช้ วาจาหรือเป็นการเล่าที่มีภาพประกอบ เล่าโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบ เช่น หนังสือภาพ หุ่น การเล่าปากเปล่าการใช้คนแสดงเพื่อให้ ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินให้ความรู้เป็นเครื่องบันเทิงใจยามว่างถ่ายทอดความเชื่อความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งศักดิ์สิทธิ์บางครั้ง ก็สอดแทรกคติคุณธรรมสอนใจลงไปด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน โชคชัยพัฒนามีสุภาพร่างกายแข็งแรง
2. นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมหันมาดื่มนมมากขึ้น